Църква *Света София*

ристиянска трикорабна базилика. IV–VI в.

зградена в некропола на антична Сердика на мястото
а по-стари църкви от IV век. Ясно се разпознават
колко строителни етапа и промени до завършването
през VI век.
Средновековието – градска съборна църква.
острадала при земетресенията през 1818 и 1858.
ставрирана през 1935, 1982 и 1998–2001 г.

рхитектура

план сградата е с правоъгълна форма, ориентирана
ток–запад. В тази ос пространството е разделено
п мощни колони на три части (кораби).
едният кораб, както е при базиликите, доминира
д страничните. Източната част на свободното му
трешно пространство завършва с полукръгла
нвътре и тристенна отвън абсида. Средният кораб
пресечен от трансепт. Еднаквата ширина на двата
раба на плана очертава фигурата на кръст.
центъра на пространствената композиция,
образувалия се квадрат, върху арките на четири
сивни стълба, се извисява централният купол.
ансептът и страничните кораби завършват
рстовидни сводове.
западната част е притворът (нартексът).
ви елементи в архитектурата са двете странични
нартекса пространства, оставащи извън основния
авоъгълник.
дежът е с тухли, скрепени с варов хоросан.
ушението е за простота и сурова строгост.
рквата е богато осветена от множество прозорци,
огатяващи органично строгата архитектура
екстериора и интериора.
д базиликата има археологическо ниво с над 100
бници (II в. пр. Хр. – II в. н. е.), което е в процес
експониране.

образителни изкуства

агменти от мозайки за пода на църкви от IV век.
енописи в гробниците под базиликата *Св. София.*

ТЕРАТУРА
Енциклопедия на изобразителните изкуства
рия на българското изобразително изкуство
Енциклопедия България

Basilica *of Hagia Sophia*

A Christian three-nave basilica. 4th–6th centuries.

It was built on the bases of older churches from the 4th century. Clearly distinguished are several phases of building and changes until its completion during the 6th century.
In the Middle Ages – a town cathedral.
It suffered in the earthquakes of 1818 and 1858.
It was repeatedly restored, in 1935, 1982 and 1998–2001.

Architecture

In its plan the building has a rectangular shape and is oriented eastwest. In this axis the space is separated by mighty columns in three parts (naves). The middle nave, as in the basilicas, dominates over the side ones. The eastern part of its free interior ends in a semi-circular *apsida* inside and in a triangular one outside. The middle nave is crossed by a transverse transept. The width of the two naves is the same, and clearly outlined in the plan is a firgure of a cross.
In the centre of the spatial composition, in the square that has formed, the central dome towers on the arches and on four massive pillars.
The transept and the side naves end in cross-like vaults.
In the western section is the narthex. New elements in the architecture are the two spaces lateral to the narthex, remaining outside the major rectangle
The building material is bricks, sealed by lime plaster.
The impression is of simplicity and raw austerity.
The church is luxuriously illuminated by many windows, enriching the organically austere architecture of the exterior and the interior.
Under the basilica there is an archaeological level with over 100 tombs (2nd century BC – 2nd century AD), which is in the process of being exhibited.

Pictorial arts

Fragments of mosaics for the floor of churches from the 4th century.
Mural paintings in the tombs under the *Hagia Sophia* basilica.

REFERENCES
Encyclopaedia of Pictorial Arts
History of Bulgarian Pictorial Art
Encyclopaedia Bulgaria

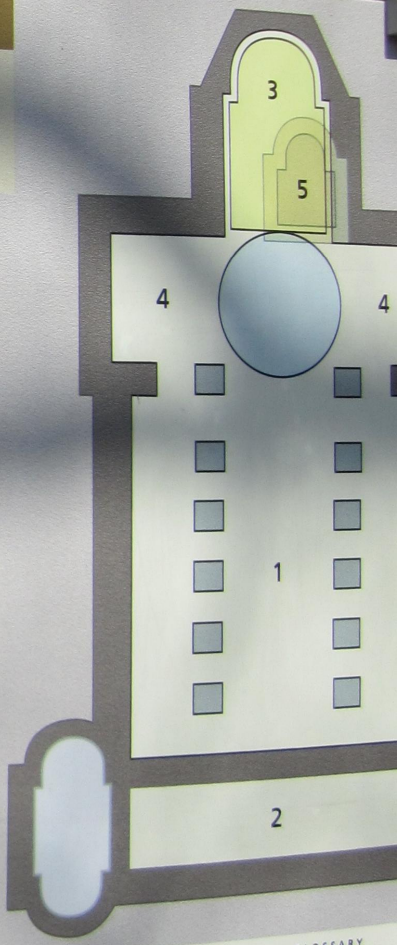

РЕЧНИК

Света София
Божията премъдрост

базилика (гр. basilike)
правоъгълна постройка, която е разделена от колони или стълбове на надлъжни вътрешни пространства – кораби. Базиликата е най-разпространеният архитектурен тип храм до IX в.

притвор (нартекс)
обособено пространство в западната част на храма, служещо за преход между екстериора и наоса

наос (гр. naos)
в средновековната християнска архитектура – главното (централното) пространство на храма

олтарно пространство
в средновековната християнска архитектура – обособено място в източната част на църквата, където се извършва основната част от богослужението

трансепт
кораб, напречен на средния кораб, ориентиран север–юг

GLOSSARY

Hagia Sofia
a symbol of God's wisdom

basilica (Greek basilike)
a rectangular building which is divided by columns or pillars in three longitudinal interior spaces – naves. The basilica is the most widespread architectural type of church until the 9th century.

narthex
a separate place in the western section of the church as a transition between the exterior and the nave

naos
In Medieval Christian architecture the main (central) part of the church

sanctuary
In Medieval Christian architecture a separate place in the eastern section of the church where the most important part of the divine service is held

the transept
nave, transverse to the middle nave, oriented north–south